

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่าชุมชน

กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลสระจรเข้

อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

โดย

นางสาวปาริชาติ ฤทธิเดช

นักวิชาการป่าไม้ 6ว

ส่วนส่งเสริมและจัดการป่าชุมชน

สำนักจัดการป่าชุมชน

กรมป่าไม้

พ.ศ.2546

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมของชุมชน และสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการป่าชุมชนโคกบึงปรือ บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการป่าชุมชนและ แนวทางการดำเนินงานในการจัดการป่าชุมชนโคกบึงปรือต่อไปในอนาคตของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลสระจรเข้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานทางราชการ สำรวจพื้นที่และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เชิงพรรณนาและเชิงสถิติ

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ป่าชุมชนเป็นป่าพื้นราบขนาดพื้นที่ 3,510 ไร่ เป็นป่าผลัดใบรุ่นสอง มีสภาพป่าจำแนกได้ 2 ชนิด คือ ป่าเต็งรังและเบญจพรรณ ราษฎรในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล สระจรเข้ได้ร่วมกันดูแลรักษาและจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดการป่าชุมชนแห่งนี้จนประสบผลสำเร็จ เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน จนได้รับพระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิต จากพระหัตถ์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2542

สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและราษฎรในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย สมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน การศึกษาระดับประถมศึกษา มีภูมิลำเนาในตำบลสระจรเข้ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก อาชีพรองรับจ้างและค้าขาย สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้พอ ๆ กับรายจ่าย มีเงินออมและหนี้สินไม่มากนัก

บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสระจรเข้ในการจัดการป่าชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับสูงทุกด้านโดยเรียงลำดับบทบาทในแต่ละด้านคือบทบาทด้านการกำหนดเขตป่าชุมชน บทบาท ด้านการจัดความขัดแย้ง บทบาทด้านการฟื้นฟูและบำรุงรักษาป่าชุมชน บทบาทด้านการสร้างเครือข่าย ป่าชุมชนและบทบาทด้านการรับผลประโยชน์จากป่าชุมชน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางในการพัฒนาป่าชุมชนโคกบึงปรือต่อไป ในอนาคต เพื่อให้ป่าแห่งนี้อยู่คู่ตำบลสระจรเข้ โดยมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเรียงลำดับดังนี้ จัดเวรยามป้องกัน ผู้บุกรุกตัดไม้ในป่าชุมชน การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้ราษฎรในชุมชนเห็นความสำคัญของป่าชุมชน รวมทั้งการขยายเครือข่ายป่าชุมชนให้กระจายไปในทุกตำบลในอำเภอด่านขุนทด กำหนดกติกาให้เหมาะสม กับพื้นที่และความต้องการของชุมชน กำหนดแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน จัดทำเรือนเพาะชำกล้าไม้ชุมชน และช่วยกันปลูกป่าเพิ่มขึ้น